

Socialdemokraterna

Valanalys

Göteborg 2022

Innehållsförteckning

Inledning	2
Gruppens sammansättning och uppdrag	3
Globala trender och händelser inför valåret	4
Valresultatet i siffror	9
Förvalsstrategi och valplan	15
Politiken, budskapen och vallöften.....	17
Valrörelsens genomförande.....	19
Slutsatser och rekommendationer.....	22
Slutord.....	25
Referenser	26

Inledning

Vi ska vara enormt stolta över Socialdemokraternas framgång i alla tre valen. Framgången är en viktig analys att ha med sig i det mörka. Det är många krafter som gemensamt har bidragit till framgången men vår partiordförande Magdalena Andersson måste ändå nämnas vid namn, kvinnan som gått hem hos folket och starkt bidragit till att vi vunnit nya marker i hela riket.

I Göteborg ökade Socialdemokraterna med nästan 4 procent i riksdagsvalet och knep ett femte mandat. Nationellt växte man med 2 procent, men dessvärre räckte inte resultat till en regeringsbildning. Däremot ökade vi i kommunvalet med nästan 6 procent och återtog makten i staden, en oerhört viktig seger. Nu gäller det att vi behåller förtroendet och levererar bra politik under de kommande åren som gynnar folket. I regionvalet i Göteborg ökade vi i med över 5 procent och går framåt med ytterligare mandat. Så dubbla segrar och en match vi förlorade på målsnöret. Detta gör att Socialdemokraterna absolut kan utnämna sig till vinnare i valet. Socialdemokraterna har både i kommunen och regionen nu makten att bidra aktivt till att flytta fram positionerna. Partiet ska absolut vara stolta, men inte helt nöjda. För samtidigt som vi gör ett starkt val ses flera orosmoln och utmaningar inför framtiden – vi tappar stöd i klassiska S-fästen och står inför organisatoriska utmaningar för att säkra återväxten i partiet och således framtidens valarbetare.

Vi i valanalysgruppen har analyserat valrörelsen och valresultatet 2022 för Göteborgs socialdemokratiska partidistrikt och överlämnar härmed vår slutrapport.

Gruppens sammansättning och uppdrag

Distriktsstyrelsen fattade den 9 maj och 11 juni 2022 beslut om att tillsätta en arbetsgrupp som fick i uppdrag att genomföra distriktets valanalys. Styrelsens beslut innehöll också gruppens sammansättning samt uppgift.

Valanalysgruppen har bestått av följande personer:

- Beatrice Ekelund, sammankallande
- Hanna Andersson, sekreterare
- Robert Hammarstrand
- Parisa Rezaeivar
- Dario Espiga
- Axel Andersson

Det var första gången som en valanalysgrupp utsågs tidigt under valrörelsen. Styrelsen såg fördelar med att gruppen kunde följa valrörelsen löpande och om så önskades påbörja sitt arbete redan under sommaren 2022. Dessa fördelar delade även vi i Valanalysgruppen.

Uppdraget till Valanalysgruppen var att utvärdera och analysera valrörelsens olika delar samt hur dessa bidragit till helheten. Önskvärt var att analysen skulle ge svar på vilka styrkor respektive svagheter som kunnat identifierats inom:

- Strategi
- Budskap
- Kommunikation
- Organisation
- Resultat
- Kampanj

Det fanns också en önskan om att gruppen i möjligaste mån skulle relatera resultaten till omvärldsfaktorer såsom politiskt klimat nationellt, regionalt och lokalt samt medieläge och politiska motståndare. Distriktsstyrelsen var från början även tydliga med att de kunde komma att komplettera uppdraget vid behov likaså att valanalysgruppen själv kunde från distriktsstyrelsen begära ett utökat eller justerat uppdrag. Valanalysgruppen fick i uppdrag från representantskapet att behandla en motion om valstugorna i Göteborg, denna berörs i rapporten under rubriken Valrörelsens genomförande.

För att få en så allsidig och heltäckande belysning som möjligt skulle valanalysgruppen särskilt inhämta information och synpunkter från:

- Politiska valledningen
- Organisatoriska valledningen
- Nationella valledningen

- Medlemmarna (genom att ta del av den enkätundersökning som expeditionen genomförde)
- Sidoorganisationerna
- Fackklubbarnas valledare (eller motsvarande)
- Distriktsstyrelsen
- Partiexpeditionens personal

Utöver ovan nämnda stod det gruppen fritt att ta de kontakter som gruppen bedömde var relevanta för uppdragets fullföljande.

Gruppen har haft på sig att arbeta med uppgiften från sommaren 2022 fram till februari 2023 då arbetet skulle vara klart att presentera för styrelsen för att sedan kunna presentera resultatet på partidistriktets årsmöte den 1 april. Under denna period har vi haft 11 fysiska träffar och däremellan fört dialog med varandra via telefon, mejl, Rosen och Signal samt haft individuella arbetsuppgifter. Vid våra fysiska träffar har vi ibland haft inbjudna gäster till exempel personal från partidistriktet, stadshuset, andra valanalysgrupper med flera.

Vi har tagit del av flertalet dokument, bland annat:

- Socialdemokraterna i Göteborg och LO Göteborgs Valstrategi för 2022
- Socialdemokraterna i Göteborg och LO Göteborgs Valplanering 2022
- Socialdemokraterna i Göteborg och LO Göteborgs Valrapport 2022
- Nationell Valstrategi 2022
- Strategi för valseger i Göteborg
- Nationell valanalys 2022

Vi har genomfört ett stort antal intervjuer och inhämtat synpunkter både på individnivå och i grupp såväl från kommunal, regional och nationell nivå, bjudit in till medlemsmöte samt tagit del av medlemsenkäten och av analyser. Detta sammantaget har legat till grund för vårt arbete och getts oss bra förutsättningar för att kunna ta oss an vårt uppdrag.

Globala trender och händelser inför valåret

Globala skeenden och trender har under den gångna mandatperioden haft avgörande inflytande på såväl den nationella och lokala politiken som människors vardag. Internationella kriser har avlöst varandra och för första gången på 30 år är det krig i Europa. Det är för de yngre generationerna något helt nytt, samtidigt som vi har många i vårt samhälle som på nära håll har erfarenhet av krig och där de nya spänningarna i Europa väcker otäcka minnen.

Sedan några år tillbaka har vi gått från successiv nedrustning och en ”aldrig mera krig”-mentalitet till reella erfarenheter av terrorism och militära hot som resulterat i stora satsningar på totalförsvaret både i Sverige och större delar av Europa. Rysslands invasion av Ukraina har påverkat den svenska ekonomin på ett påtagligt sätt vilket fått konsekvenser för regional och kommunal nivå. Hög inflation, höjda räntor, ökade lönekrav i avtalsrörelsen, ökade priser på råvaror och energi i kombination med en högernationell regering kommer att kräva besvärliga

prioriteringar framöver. EU:s massflyktsdirektiv har hittills inte medfört något dramatiskt större behov av samhälleliga insatser eftersom många ukrainare stannat kvar och är internflyktingar eller flytt till grannländerna.

Vi har precis tagit oss ur en pandemi som ställt samhället och människor inför de största påfrestningarna det utsatts för på länge. Pandemin har väckt frågor om demokrati och vårdens förhållanden såväl som beredskap och etiska frågor om liv och död. Under pandemin lyfttes från många håll vikten av politiska reformer och satsningar på sjukvården och äldreomsorgen i det kommande valet, vilket aldrig riktigt slog igenom under valrörelsen.

I många av världens länder har alternativhögerens kandidater vunnit mark. Donald Trump förlorade det amerikanska presidentvalet 2020, men rörelsen han företräder har sedan dess tagit alltmer mark och blivit diversifierad. Samtidigt röstar unga mer höger än på decennier. De traditionella konservativa partierna har stärkts och på många håll lierat sig med alternativhöger. I delar av samhället blåser en stark högervind som också underblåsts av sociala medialgoritmnernas polariserande verkan. Alternativhögeren har ifrågasatt många grundläggande samhällsvärden och skapat en stormig debatt om vad som egentligen är yttrandefrihet.

Under förra decenniet såg det på många håll mörkt ut för socialdemokratin runt om i Europa och i Frankrike uttraderades partiet i princip helt. Många förklarade höger-vänsterskalan död och i fransk politik blev Macron och Le Pen blev de två nya polerna. När vi gick in i valet 2022 sågs i stället en helt annan bild. Norge, Danmark och Finland hade precis som Sverige socialdemokratiska regeringar och i Storbritannien gick Labour-oppositionen starkt i mätningarna. När vi nu går in i tider av ekonomiska och militära kriser ses opinionssiffror för Socialdemokraterna på nivåer som vi inte setts på nära tjugo år och många har känslan av att socialdemokratin har fått en renässans.

Nationellt

Det politiska läget var inför valet osäkert och regeringsmakten låg inom felmarginalen i de flesta opinionsmätningarna. De stora frågorna handlade om skjutningar, ökad segregation och skenande elpriser.

Socialdemokraterna bytte partiledare och Magdalena Andersson röstades igenom till Sveriges första kvinnliga statsminister. Regeringens budget föll och högeroppositionens alternativ klubbades genom. Miljöpartiet lämnade regeringsamarbetet som följd av detta och Socialdemokraterna bildade en enpartiregering.

Det svenska partisystemet och de interna samarbetsmönstren är i fortsatt förändring. Alliansen är död och borgerligheten splittrad. Magdalena Anderssons stora utmaning var inför valet att få ihop ett trovärdigt regeringsalternativ och ena Centerpartiet och Vänsterpartiet i samma underlag. Miljöpartiet riskerade att ramla ur riksdagen vilket hade fått avgörande betydelse för valutgången.

I sakpolitiken pressades regeringen av den grova brottsligheten och polisens problem att bryta utvecklingen. Den 2 juni begärde ledamöter från Sverigedemokraterna att riksdagen ska rösta om en misstroendeförklaring mot justitie- och inrikesminister Morgan Johansson.

Energifrågorna har ökat i betydelse som följd av skenande el- och bränslepriser. Ryssland invaderade Ukraina den 24 februari 2022 och Sverige befann sig därmed i ett helt nytt säkerhetspolitiskt läge. Den 16 maj 2022 fattade regeringen beslut att ansöka om medlemskap i NATO. Den militära alliansfriheten som länge varit en grundpelare i Sveriges säkerhetspolitik övergavs på grund av nya hot mot den europeiska säkerhetsordningen.

Enligt SOM-undersökningen 2021 var medborgarnas viktigaste samhällsproblem lag och ordning (41 procent), en drastisk höjning från 2014 (4 procent) och 2018 (16 procent) och det högsta värde sedan mätningarna började. På andra plats kom sjukvård (33 procent) och på tredje plats migration (31 procent). Migration var den viktigaste frågan mellan 2015 och 2021. (SOM-institutet, 2022).

Enligt SVT:s Vallokalsundersökning oroade väljarna sig mer över ökad flyktinginvandring (40 procent) än för ökade sociala klyftor (33 procent) och försämrad välfärd (32 procent). Sedan 2016 anser en majoritet att de är ett bra förslag att ta emot färre flyktingar. En majoritet av väljarna ansåg att det är ett mycket dåligt förslag att minska den offentliga sektorn, och de har aldrig varit mer negativa till privatisering av välfärden. Nästan 7 av 10 väljare ansåg att vinstutdelning inte borde få ske. (Westman, Gadd, Holmberg, & Oscarsson, 2023)

Sedan 2006 har vi haft en borgerlig majoritet i Sveriges riksdag och sen 2006 är det enligt Valu fler väljare som ser sig själv som höger (43 procent), jämfört med vänster och mitten (37 respektive 20 procent). (Westman, Gadd, Holmberg, & Oscarsson, 2023). På frågan om det blåser höger- eller vänstervindar i politiken beskrev Ann-Marie Lindgren nyligen det politiska läget som att det blåser korsdrag. Det finns en stor splittring mellan könen där kvinnor i högre utsträckning röstar vänster och män i högre utsträckning röstar höger. Detta ses även när det kommer till prioritering av viktigaste frågor (Oscarsson & Ahlbom, 2021).

Väljarna anser att utvecklingen i Sverige generellt går åt fel håll (57 procent). Tydlig trend där över 50 procent har varit missnöjda sedan 2015. (SOM-institutet, 2022)

Regionalt

Sjukvårdsfrågorna tillhör de frågor som alltid anges som viktiga för väljarna. Detta gynnar oss eftersom vi länge haft ett högt förtroende i dessa frågor. I Västra Götalandsregionen blev inte sjukvården uppmärksammas och omdebatterad i samma utsträckning som i Region Stockholm där debatten var både lång och intensiv. Debatten i Stockholm fick mycket nationell uppmärksamhet och kritiken mot det borgerliga styret var stundtals mycket omfattande. Sannolikt påverkade detta även väljarnas syn på borgerlig sjukvårdspolitik utanför Region Stockholms gränser.

När sjukvårdspolitiken i Västra Götalandsregionen uppmärksammas medialt utgår ofta debatten ifrån ett begränsat geografiskt område. Vi får många små lokala debatter snarare än en stor regionövergripande som handlade om sjukvården i stort. I Göteborg handlade mycket av sjukvårdsdebatten om den ekonomiska situationen på Sahlgrenska Universitetssjukhuset.

Västtrafiks zonindelning gjordes om. Debatten kom inte handla om lämpligheten i själva zonindelningen utan om höjda biljettpriser inom kollektivtrafiken.

Alltsedan 2006 har västsvenskarna ansett sig vara mer höger än vänster, med undantag från ett år, men skillnaden är inte särskilt stor 2021. 37 procent betecknade sig som höger och 35 som vänster. Västsvenskarnas negativa inställning till att privatisera sjukvården slog nytt rekord 2021. Att minska den offentliga sektorn är även det mycket impopulärt bland västsvenskarna (SOM-institutet, 2021). Även om de flesta betecknar sig som höger finns en mycket god jordmån att bli ännu tydligare och offensivare beträffande skillnaden mellan offentlig och privat vård. Stor potential för opinionsbildning och politikutveckling i synnerhet när S är det parti som har överlägset störst förtroende bland väljarna i sjukvårdsfrågor. Noterbart är att frågor om lag och ordning och integration också är viktiga för väljarna i regionvalet. Det är alltså frågor som genomsyrar alla politiska nivåer.

Lokalt

Trygghetsfrågor och frågor om brottsbekämpning dominerade den politiska debatten. Välfärdsfrågorna hamnade i skymundan när mycket fokus lades på repressiva åtgärder som hårdare straff, visitationszoner, patrullering av väktare, kameraövervakning med mera. Gångproblematiken var och är ett ständigt närvarande diskussionsämne på grund av de pågående konflikterna mellan olika grupperingar av unga män, ibland barn, som allt för ofta har haft dödlig utgång. Nyrekryteringen till gängen problematiserade visserligen, men till skillnad från de repressiva åtgärderna rådde det inte lika stor enighet inom politiken om vilka konkreta åtgärder som borde vidtas. Debatten kom att bli ensidig, förenklad och ibland populistisk. Vi framhöll vikten av en kombination mellan förebyggande och repressiva åtgärder, men hade svårt att vinna gehör för dessa tankegångar i det rådande debattklimatet. Viss framgång har uppnåtts i Göteborg när det gäller det dödliga skjutvapenvåldet i gängmiljö.

Förekomsten av kriminella nätverk bestående av familjer eller familjenätverk fick symbolisera en misslyckad integration. Särskilt uppmärksammat blev när ett av dessa nätverk upprättade vägspärrar. Det gav intrycket att samhället helt hade retirerat från vissa bostadsområden och att de kriminella kunde agera fritt vilket skapade en stor känsla av otrygghet i hela göteborgssamhället.

Ytterligare effekter av bristande integration var rapporterna om att kriminella nätverk ägnade sig åt s.k. ”välfärdsbrottslighet” i kölvattnet av de långtgående privatiseringar som genomförts, och att anställda i kommunen blivit utsatta av hot och påtryckningar i sin tjänsteutövning.

Flyktingfrågan kom att uppmärksammas i samband med kriget i Ukraina. Vi gick ut tidigt i debatten och gjorde klart att ett flyktingmottagande i Göteborg förutsatte att flyktingarna skulle placeras i stadsdelar med en låg andel utlandsfödda i syfte att minska den etniska och socioekonomiska segregationen i staden.

Det sista halvåret kunde rapportera om att ett nytt parti bildats med syfte att vinna röster från i första hand den muslimska befolkningen i staden. Partiet Nyans hade en polariserade retorik som syftade till piska upp ett missnöje bland muslimer. Socialtjänstens myndighetsutövning i samband

med tvångsomhändertagande av barn och unga utmålades som ett verktyg från majoritetssamhället för att slå sönder muslimska familjer.

Under valåret var den högerstyrda majoriteten tydlig med att göra det möjligt att omvandla hyresrätter i allmännyttan till bostadsrätter. Det var en fråga som väckte mycket engagemang inte minst beroende på den ständigt aktuella debatten om boendesegregationen i Göteborg och inte minst det stora behovet av lägenheter med rimlig hyra.

Trots att frågor kring lag och ordning dominerade så uppmärksammades kvaliteten i välfärdstjänsterna. Särskilt inom förskola och äldreomsorg tydliggjordes att personalens bristande kunskaper i svenska språket påverkade barnens förutsättningar till en bra start i livet och de äldres trygghet. I stället för att göra detta till en fråga om bristande integration fokuserade vi mycket på kvalitetsfrågorna och behovet av kompetensutveckling för personalen.

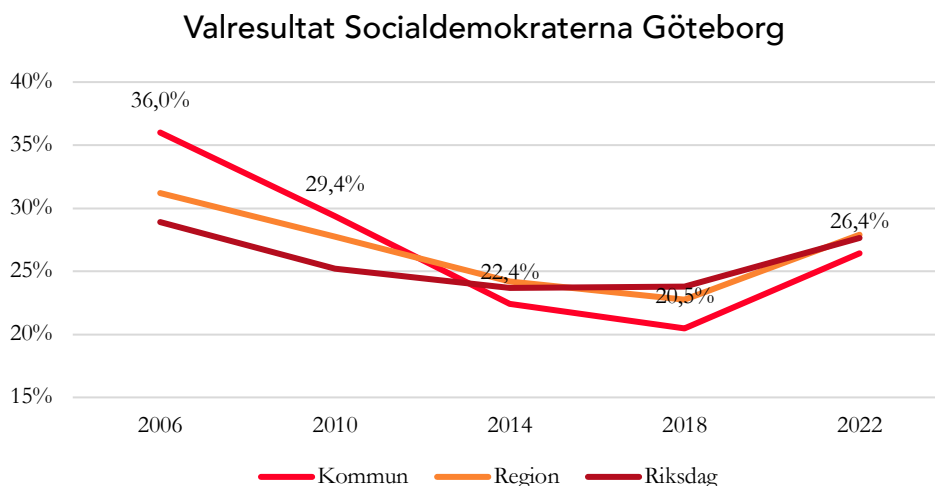
Enligt SOM-institutet ansåg 41 procent att utvecklingen i Göteborg gick åt fel håll och 28 procent åt rätt. Det sågs en liten ökande trend när det gäller positiv syn på hur kommunstyrelsen sköter sitt politiska uppdrag. Inget massivt missnöje alltså. Axel Josefsson var endast den femte mest kända politikern bland göteborgarna trots att han var kommunstyrelsens ordförande. Jonas Attenius var den sjunde mest kända, endast 34 procent av göteborgarna kände till honom. Listan toppades av Daniel Bernmar (43 procent).

Hela 40 procent av göteborgarna anser sig stå till vänster, alltså högre än nationellt. De viktigaste frågorna för göteborgarna är dock inte traditionella vänsterfrågor utan listan toppas av Lag och ordning och integration/immigration med 44 respektive 24 procent. Kopplat till lag och ordning anser en stor del av göteborgarna att ökad kameraövervakning och att låta ordningsvakter patruller i staden är bra förslag. Typiska vänsterfrågor som har ett mycket strakt stöd hos göteborgarna är att stoppa ombildningarna av hyresrätter i allmännyttan och utförsäljning av Göteborg Energi. (SOM-institutet, 2021)

Socialdemokraterna i Göteborg har lyckats med att gå i takt med göteborgarna. De har lyckats med att vara tydliga med att prioritera både trygghetsfrågor och välfärdsfrågor. Man har inte gjort misstaget att identifiera frågor om lag och ordning som höger utan i stället gjort det till sin egen profilfråga.

Även frågor som handlar om att vi ska bygga vackert och klassiskt är frågor som är mycket viktiga för göteborgarna. Där har vi varit snabbfotade och ställt oss på göteborgarnas sida. Resultatet är bland annat att SD tappat en av sina profilfrågor. Frågan om Västlänken är numer att betrakta som desarmerad. För första gången sedan frågan om Västlänken aktualiserades som politiskt förslag är fler göteborgare positiva än negativa till tunneln, om än med en liten övervikt för de positiva. Trängselskatten i sig är fortfarande mycket impopulär bland göteborgarna.

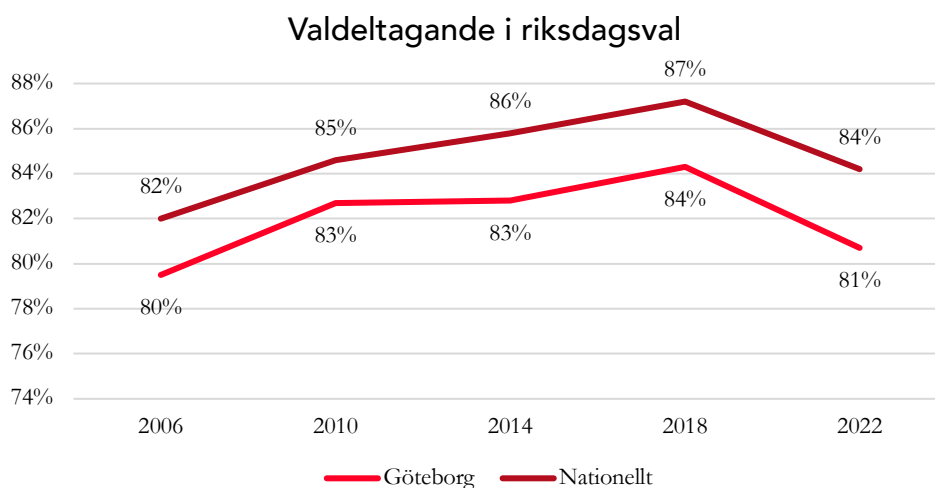
Valresultatet i siffror

Källa: SCB, Valmyndigheten.

Socialdemokraterna i Göteborg har i valet 2022 vänt en nedåtgående trend sett till valresultat och ökar i alla tre val. Sett historiskt har vi i kommunval legat klart högre än i region- och riksdagsval vilket kan tänkas bero på starkt lokalt förtroende, något som också går i linje med det tydliga tappet i valen 2014 och 2018 som var kantade av en förtroendekris för partiet i Göteborg. Datapunkter representerar valresultat i kommunvalet i Göteborg.

Valdeltagande

Källa: SCB, Valmyndigheten.

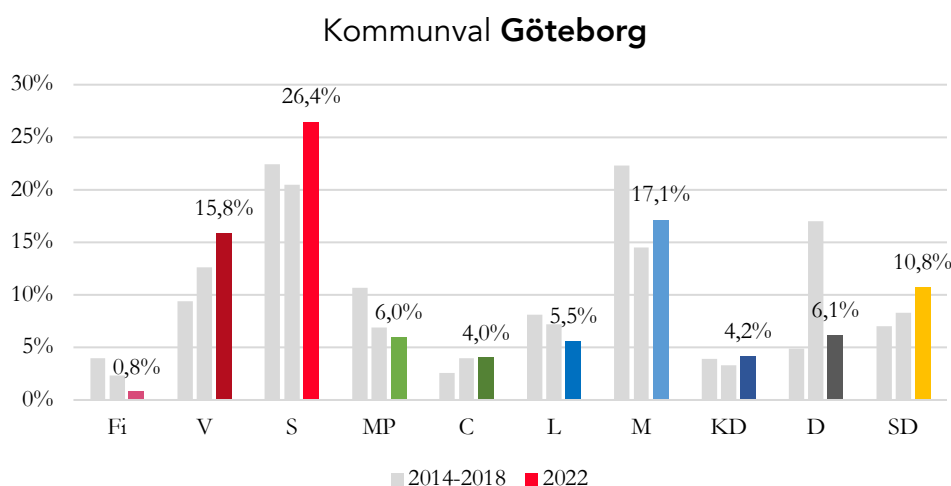
Valdeltagandet i allmänna val har under de senaste tjugo åren stigit, men sjönk relativt kraftigt valet 2022. Göteborg har legat några procent under riksgenomsnittet vilket även ses i Malmö, Stockholms socioekonomiskt svaga förorter och andra kommuner med en relativt hög utlandsfödd befolkning. Enligt SCB föll valresultatet i alla Sveriges kommuner förutom två. (SCB, 2022) Tappet i valdeltagande var också större i de kommuner och valdistrikt som hade lågt valdeltagande redan i tidigare val.

En anledning som kan tänkas spela roll för det minskade valdeltagandet är de köer som uppstod till vallokalerna. Detta sågs både under förtidsröstningen och på valdagen och märktes på flera platser i Göteborg. Orsaken har förklarats som den nya ändring som infördes till 2022 års val där man i enskildhet fick plocka sina valsedlar för att i högre grad skydda valhemligheten.

Tidigare val har Nordstan fungerat som lättillgänglig förtidsröstningslokal på en plats där göteborgare i hög utsträckning vistas. Där hade man i år i stället hade valtorg där väljare kunde samtala med partierna. I flera av valanalysgruppens intervjuer framkom att de som kampanjade i Nordstan ofta fick guida väljare rätt till förtidsröstningen på Gustav Adolfs torg.

Det lyftes också problem med att det endast fanns en förtidsröstningslokal på valdagen, dit det också var väldigt långa köer. Valarbetare ute i stadsdelarna mötte vid flera tillfällen väljare som kom med sina röstkort och inte hade förstått att de endast kunde rösta i sin egen vallokal på valdagen och i stället vände hem.

Partierna i Göteborg

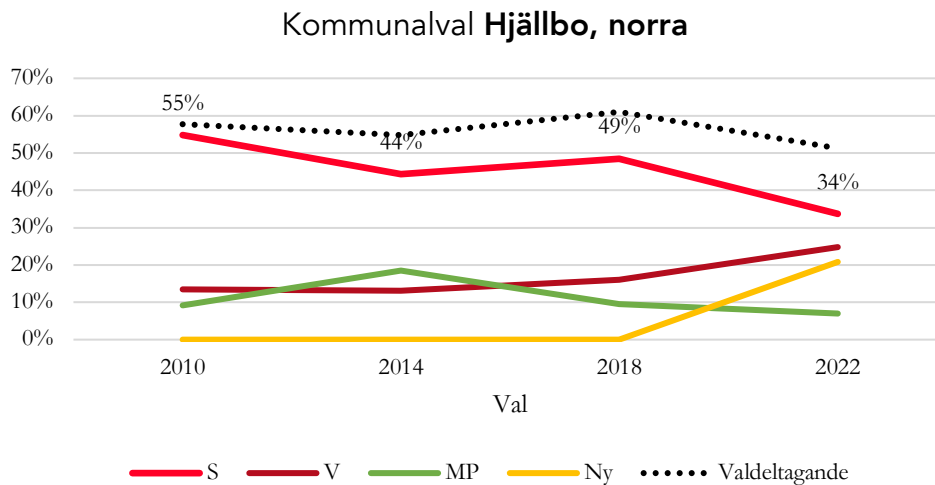
Källa: SCB, Valmyndigheten.

Socialdemokraterna ökar starkt i kommunvalet. Även Moderaterna och Sverigedemokraterna går framåt vilket sannolikt kan förklaras av att Demokraterna gör ett stort tapp.

Det finns vissa skillnader mellan de tre valen. Sverigedemokraterna är större i riksdagsvalet än lokalt, något som dock helt kompenseras av att Demokraterna inte ställde upp i riksdagsvalet och att Allianspartierna är något mindre. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har tillsammans 49 procent i alla tre val vilket kan tala för att väljare i låg utsträckning sprider sina tre röster rösterna mellan blocken. Vänsterpartiet har en stark lokal profil och får betydligt högre stöd lokalt och regionalt än i riksdagsvalet där Miljöpartiet i stället är större.

Valresultat i geografiska och socioekonomiska områden

Röststarka områden

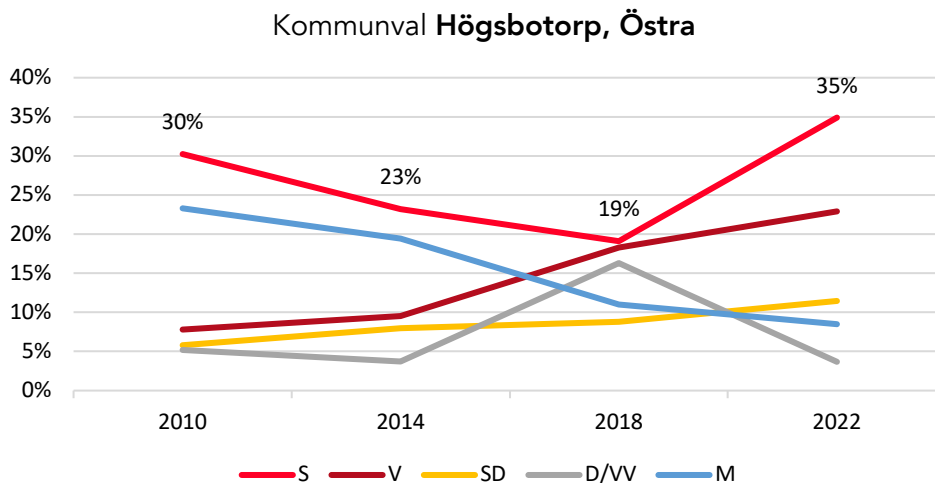
Källa: SCB, Valmyndigheten.

I våra röststarka områden i Nordöstra Göteborg samt i Biskopsgården på Hisingen var det under valrörelsen mycket tal om det nya partiet Nyans. I siffrorna från valdistrikten kan man se att Socialdemokraterna förvisso har tappat i väljarstöd, men att detta är en trend som pågått minst sedan 2010. Diagrammet ovan visar valresultatet en valkrets, men är representativt för liknande områden. Samma gäller i övriga geografiska områden i staden.

Analyser man kan dra är att båda dessa fenomen sannolikt är två resultat av samma orsak – en långtgående segregation där förtroendet för samhället minskar, något som Partiet Nyans kanaliserat. Det är dock inte bara Nyans som tar mark i förortsområdena utan Vänsterpartiet går framåt i många valkretsar. I vissa av våra röststarka områden (exempelvis i Eriksbo) går även Sverigedemokraterna framåt.

Ytterligare observationer är det låga valdeltagandet på endast 40–50 procent i kommunvalet i många av dessa områden och bara något högre i riksdagsvalet.

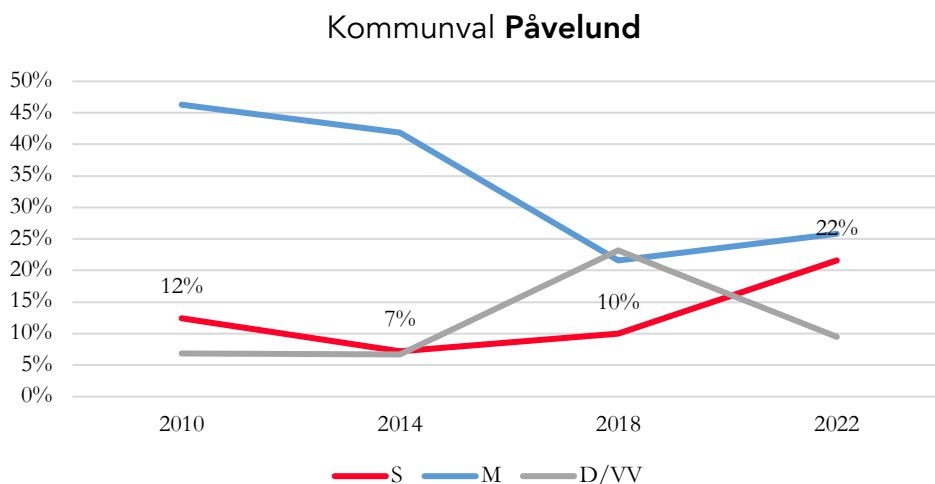
Mellanområden

Källa: SCB, Valmyndigheten.

Socialdemokraterna går starkt framåt i många medelinkomstområden som tidigare röstat starkt socialdemokratiskt såsom Högsbo och Kärra. Detta är dock en labil väljargrupp som attraherades starkt av Moderaterna under Reinfeldteran. Under förra valet var detta en grupp som i stor utsträckning röstade på Demokraterna, men där stödet föll i valet 2022. Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna växer, men Socialdemokraterna lyckas ändå gå starkt framåt.

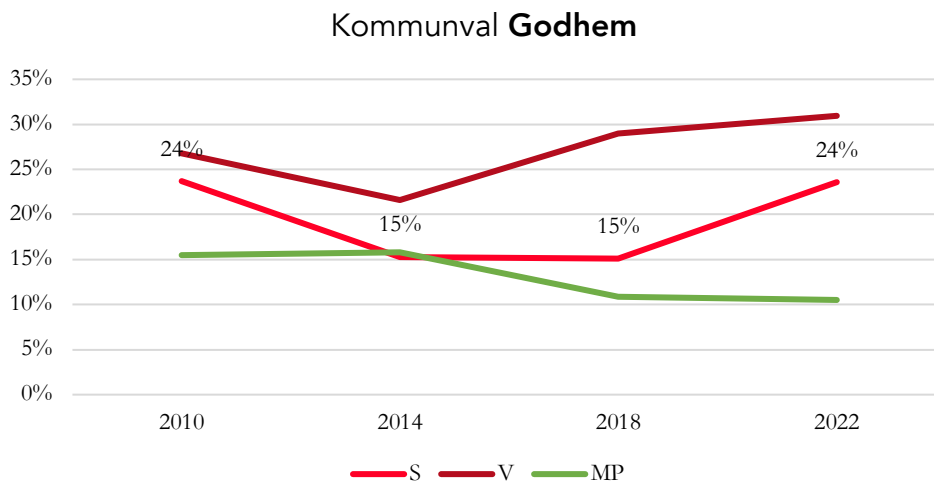
Höginkomstområden

Källa: SCB, Valmyndigheten.

Socialdemokraterna går starkt framåt och har dubblat sitt stöd i många höginkomstområden. Moderaterna har på samma tid tappat drastiskt.

Vänsterlutande områden

Källa: SCB, Valmyndigheten.

Socialdemokraterna lyckas även gå fram i många vänsterlutande områden i staden. Både Vänsterpartiet och Socialdemokraterna ökar, tappnen ses främst hos Feministiskt Initiativ och Demokraterna.

Slutsatser om ökat och minskat väljarstöd i Göteborg

Sammanfattat kan man säga att Socialdemokraterna ökar mest i medelinkomstområden där man tidigare haft högt stöd, men som under Reinfeldteran i hög utsträckning röstat moderat och senare ofta på Vägvalet och Demokraterna. Socialdemokraterna ökar även i vänsterlutande områden såsom Majorna och i höginkomstområden där man tidigare val varit väldigt små.

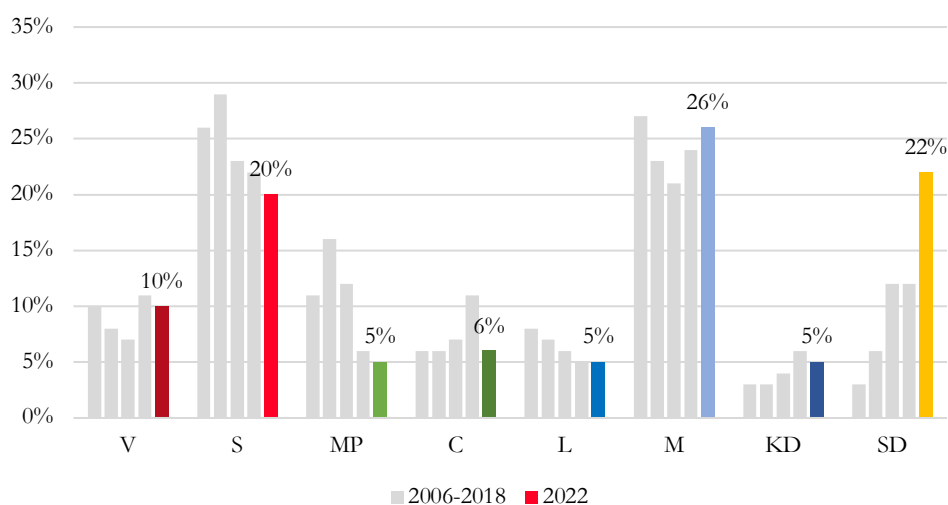
Socialdemokraterna tappar i våra utsatta områden och i områden gränsades till dessa områden såsom Kortedala ses inga tydliga ökning för S utan de starkast växande är i stället Vänsterpartiet. Tappnen i våra utsatta områden sker främst till Vänsterpartiet, Nyans och till viss del Sverigedemokraterna.

Målgruppsanalyser

Unga väljare

Inga valdata finns – av naturliga anledningar – relaterade till åldersgrupper, lika så yrkesgrupper som presenteras nedan. Baserat på SVT:s vallokalsundersökning (Valu) kan man ändå dra vissa slutsatser. Dessa siffror är inte specifika för Göteborg men visar ändå på viktiga trender och några av de största utmaningarna framåt för Socialdemokratin både nationellt och lokalt.

SVT VALU – Förstagångsväljare (18-21 år)

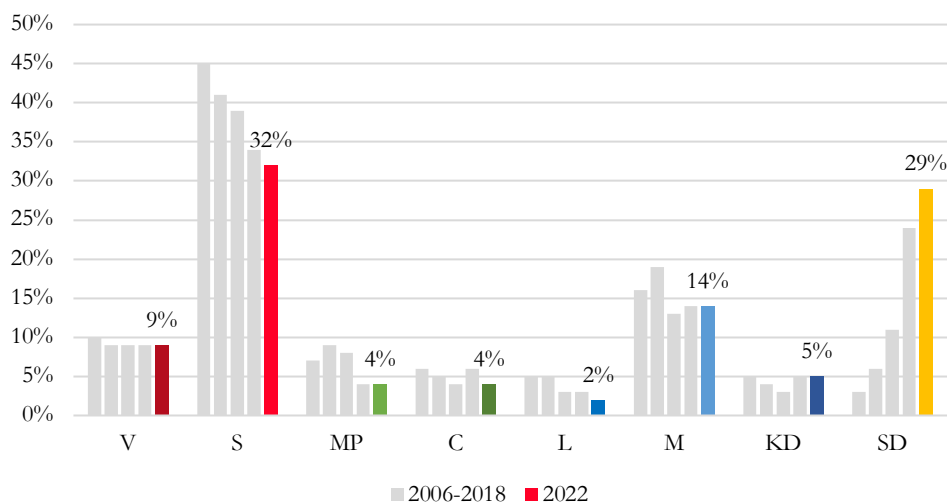

Källa: Göteborgs Universitet: Valforskningsprogrammet. SVT/Valu.

Socialdemokraterna landar enligt Valu:n först på tredje plats hos förstagångsväljarna. Moderaterna och Sverigedemokraterna har tillsammans nästan egen majoritet. Man kan inte heller se att Vänsterpartiet eller Miljöpartiet gör särskilt starka val hos förstagångsväljare 2022.

Röstandet i yrkesgrupper

SVT VALU – Arbetarväljare

Källa: Göteborgs Universitet: Valforskningsprogrammet. SVT/Valu.

Enligt Valu:n tappar Socialdemokraterna ytterligare mark bland arbetarväljare. Socialdemokraterna är fortfarande störst i yrkesgruppen på 32 procent, tätt följt av SD på 29 procent. Hos LO-medlemmar når Socialdemokraterna 42 procent och ökar med 1 procent sedan förra valet. Sverigedemokraterna ökar även i denna grupp, från 24 till 27 procent.

Socialdemokraterna landar 2022 enligt Valu:n på samma siffror i gruppen *tjänstemän* som hos arbetarna på 32 procent, en ökning med 5 procent sedan valet 2018. Socialdemokraterna ökar även i gruppen *Företagare och jordbrukare* från blygsamma 13 procent 2018 till 19 procent 2022.

Förvalsstrategi och valplan

Inledning och strategi

Valarbetet inom Göteborg regleras främst genom den av Socialdemokraterna Göteborg och LO Göteborg gemensamt framtagna valplanen. Med en gemensam valplan har en strukturerad valorganisation skapats där alla delar av partiet och LO utgått från efter samma metoder och jobbat mot samma mål. Valplanen kan ses som valrörelsens organisatoriska ryggrad. Många har i valanalysgruppens intervjuer kommenterat det gedigna förarbetet med bland annat workshops där medlemmar fick komma med inspel. Det påpekades också från ledningshåll om att strategier och underlag från partistyrelsen kom väldigt sent.

De övergripande inriktningsmålen är det som hela planen strävar med mer konkreta mål inom varje område.

Inriktningsmålen löd:

- Målet för Socialdemokraterna i Göteborg är att i de allmänna valen 2022 nå ett bättre resultat jämfört med 2018
- Socialdemokraterna ska vara den dominerande kraften i Göteborg, Västra Götalandsregionen och Sverige
- Socialdemokraterna ska efter valet styra eller vara med och styra i Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen och regeringen.
- Växa med 500 medlemmar under valåret

Inriktningsmålen har även konkretiserats till antal röster som partiet ska få, målet var att få fler röster än vid valet 2018. Socialdemokraterna i Göteborg nådde bättre resultat jämfört med 2018 och är idag en stark kraft inom staden, regionen och i riksdagen samt styr staden och regionen. Trots en stark valrörelse nådde det inte hela vägen till fortsatt regeringsmakt. Under hela året 2022 värvade partidistriktet 609 nya medlemmar. Sett till att vi också tappade medlemmar blev nettotillväxten 279 medlemmar. Målet får således inte ses som uppfyllt.

Valplanen hade även som mål att från partidistriktets sida genomföra 45 218 samtal via dörrknackning eller telefon samt 31 254 samtal via telefon, på arbetsplatser och på fackliga utbildningar från LO och de fackliga avdelningarnas sida. Totalt 34 549 samtal registrerades från partidistriktets sida i samtalskampanjen (ca 75 procents måluppfyllelse) och 48 000 från LO och fackförbunden (150 procents måluppfyllelse).

De tre prioriterade målgrupperna är de väljargrupper som partiet enklast kan vinna röster från. Dessa är mittenväljare, blockbytare och S-nära. Där har S-nära varit den målgruppen som mest fokus lagts mot. Genom att peka ut tydliga väljargrupper blir det genom hela valarbetet tydligt

vilka slags budskap, kampanjer och vilka områden som ger mest resultat. Detta har bidragit med en effektiv valrörelse där antalet röster per samtal är högst.

Organisation

Genom strategin fastslås en valorganisation, nyckelroller inom organisationen, budgetar och tidsplaner. Att ha en plan tillgänglig för alla i organisationen och fastställa den i tid är recept för succé.

Från ord till handling

En valplan och alla dess olika strategier är bara fina ord på ett papper om de inte kan gå från ord till handling. Intervjuer lyfter att många möten var ineffektiva och utan syfte. Att ha för många forum för uppdateringar kring valet och för att få ut information kan skapa en spretighet inom partiets kommunikation och orsaka osäkerhet kring hur valarbetare ska arbeta. Det kan även göra det svårare för valarbetare att hålla sig uppdaterade. Även hur en valplan tas fram och sedan dess förankring är viktiga områden är viktigt, annars saknar valplanen legitimitet och blir bara ett papper i högen.

Ett problem med målsättningarna i valstrategin är att den inte alltid är anpassad till vad den lokala organisationen klarar av. Genom att sätta höga mål för samtal i områden med låg grad av organisering inom partiet inför valet hamnar engagemanget inför och under valet på ett mindre antal eldsjälur som driver på i sitt område eller i sin förening. Så för att kunna sätta höga mål måste även lokala förhållanden räknas med i målsättningen.

Expeditionen som draglok

Med tydlig ansvarsförening på expeditionen och med anställda som jobbade heltid med bara valet, externt mot väljare och internt mot partimedlemmar höll expeditionen ihop valarbetet. Stabiliteten på partiexpeditionen och samarbetet mellan expeditionen, stadshuset och andra delar av valorganisationen var bra och underlättade det ideella valarbetet.

LO + S = Sant

LO Göteborg består av 14 fackliga förbundsavdelningar. Dessa bedriver facklig-politisk verksamhet utefter lite olika förutsättningar. En del förbund har många stora arbetsplatser där det ofta går smidigt att nå ut med budskap medan en del har många små där det kräver mer arbete för att nå ut till medlemmarna. Rollfördelningen mellan partidistriktet och LO skapade möjligheter att ge tydligare mandat och uppdrag längst ut i LO-förbunden. Genom en tydlig valplan samt organisatorisk och politisk samverkan under valrörelsen har samarbetet mellan partiet och LO varit gott och resulterat i att LO har upplevt att detta är en gemensam valrörelse, inte bara partiets. Samarbetet mellan LO Göteborg och partidistriktet är en viktig nyckel, både för att växa som parti och vinna framtida val.

Det är en mycket positiv samverkan som har utvecklats mellan LO och partiet under lång tid, en samverkan som fler partidistrikt i landet borde ta efter. För framtida val skulle det vara gynnsamt att både LO och partidistriktet spred vidare hur man lyckas med facklig politisk samverkan i praktiken. Partidistriktet har tex sett nyttan av att ha fackliga kandidater på valbara listor som gör

att många LO-arbetare känner igen personer som man kan relatera till och som kan föra det politiska samtalet på arbetsplatserna, vanliga arbetskamrater som kollegorna redan har förtroende för. Det gör också att LO förbunden kan hjälpa till att skola framtida kandidater som har en gedigen erfarenhet med sig när det får ett uppdrag. Facket är en bra skola för politiken och hjälper Socialdemokraterna att stärka framtiden.

Mål

Delmålen i valplanen är många och varje område har minst ett mål. Genom att alltid ha målen i åtanke är det lätt att skapa aktiviteter för att nå ett specifikt mål. Dock är flera av målen vaga som exempelvis ” Att få röster från första- och andragångsväljare”. Partiet fick röster från första- och andragångsväljare, men inte lika många jämfört med föregående val. Dock innebär formuleringen av målet att målet tekniskt sett nåddes. Även mål som är svåra att mäta bör undvikas. Generellt är många mål svåra att följa upp på grund av felformuleringar eller för att partiet inte kan undersöka om målet har nåtts.

Politiken, budskapen och vallöften

I valrörelsen 2022 hade partiet nationellt lagt fram tre budskap om den politiken som man lovade driva för väljarna. De tre budskapen löd:

1. Vi ska vända på varje sten för att bryta segregationen och få bort våldet och brottsligheten.
2. Vi ska ta tillbaka den demokratiska kontrollen över välfärden.
3. Vi ska använda klimatomställningen för att skapa framtidens jobb med bra villkor i hela landet.

Tidigare val har Socialdemokraterna lanserat många vallöften och kommit med nya förslag under valrörelsen gång. Detta val valde man strategin att inte fokusera på vallöften alls utan på de tre budskapen.

Om budskapen

Att ha tre budskap gjorde det tydligt för oss internt och externt mot väljare vad en röst på Socialdemokraterna skulle leda till. Det var även lätt för valarbetare att lära sig budskapen, vad de betydde och hur man kommunicerar dem gentemot väljarna. Genom att fokusera på endast tre budskap så slapp partiet bli för spretigt i sina frågor. Budskapen introducerades tidigt, redan i Magdalena Anderssons installationstal som partiledare i november 2021 och man har varit uthållig med samma kommunikation genom hela valrörelsen. Dessa användes även lokalt där de kunde adaptas till den kommunala och regionala politiken.

Många ansåg däremot att det fanns en brist på konkretion och att man inte på nationellt plan lyckades möta högerpartiernas konkreta reformer inom exempelvis energi- och bränslepolitiken, vilket också fick påverkan lokalt. Socialdemokraterna fick svårt att möta de många gånger orealistiska vallöften som presenterades från oppositionen. Exemplet med kraftiga sänkningar av bensin- och dieselpriserna fångade upp folkets frustration men visade sig sen också vara

ogenomförbart. Genom att fokusera mer brett på våra tre budskap så kan partiet lyckats få röster i väljargrupper som tidigare inte nåtts men tappat i traditionellt starka områden.

Lokala frågor

I Göteborg hade man några mer konkreta vallöften, såsom att stoppa utförsäljningen av hyresrätter, 100 kronor billigare kollektivtrafik, nya inriktningar för stadsbyggnad och förslag för att öka tryggheten i staden. Frågan om hyresrätter kunde många av våra kärnväljare relatera till oavsett om man bor i en hyresrätt eller inte. Den träffar både LO-arbetare och unga som båda hade drabbats om förslaget gick igenom. Frågan var lätt att förmedla av valarbetare och togs emot bra av väljare i samtal. Frågan var även lätt att driva på arbetsplatser och i de områden som valarbetet fokuserades i.

Socialdemokraterna gick under valrörelsen i ut med en kampanj i flera regioner om att Moderaterna ville sälja ut akutsjukhus, med grund i ett beslut som fattades på moderatstämman 2021. Under sommaren kom det också uppgifter om att Capiro, som bland annat driver Lundby sjukhus, riskerade att säljas till ett företag med kopplingar till Förenade Arabemiraten.

Budskap mot specifika grupper

Sjukvård och skola hamnade i topp när väljarna rankade sina viktigaste frågor i SVT:s vallokalsundersökning. Arbetsmarknadsfrågorna har försvunnit i princip helt i den allmänna debatten de senaste tio åren. En av de viktigaste frågorna för arbetare är välfärdsfrågan, dels ur ett patient- och brukarperspektiv, dels eftersom den är arbetsplats för en stor del av LO-kollektivet. Det var under pandemin mycket tal om välfärdsmedarbetarnas arbetsmiljö och löner men detta kom av sig i valrörelsen.

För unga fanns det ingen fråga som vände sig direkt till dem då budskapen uppfattats som mer riktade till äldre och inte fångat upp de frågor unga sätter högt på agendan, där bland annat klimatfrågan dominerade. Budskapet med att använda klimatomställningen för att skapa framtidens jobb med bra villkor i hela landet var vagt och svårt att säga exakt vad det betyder. Här lyckades högern dominera med frågor som unga brann för medan Socialdemokraterna tappade mark.

Kriminaliteten och otryggheten i våra utsatta områden drabbar i högst utsträckning de som bor där. I våra utsatta områden var trygghetsfrågan ytterst relevant men partiet hade stark konkurrens mot Vänsterpartiet och partiet Nyans. Frågor så som religiösa friskolor, koranbränningar och drevet mot socialtjänsten blottade en ny dimension i debatten som till mångt och mycket lyckades kanaliseras av Nyans.

En Magdalena-effekt?

Mycket kampanjmaterial fokuserade på Magdalena Andersson. Valarbetare har uppfattat att fokuset på Magdalena gav bra förutsättningar för öppna samtal med väljare då igenkänningen är hög och Magdalena har ett högt förtroende bland folket. Enligt Valu:n uppgav 36 procent av Socialdemokraternas väljare att Magdalena Andersson hade stor betydelse för valet av parti. Detta kan jämföras med Stefan Löfven vars siffror 2018 var 20 procent och med Göran Persson 2002 som nådde upp till 24 procent. (Westman, Gadd, Holmberg, & Oscarsson, 2023). I augusti

svarade 54 procent att de hade förtroende för Magdalena Andersson i Novus mätning (Novus, 2022).

Lokalt har mycket fokus i kommunikationen lagts på att göra Jonas Attenius mer känd bland göteborgarna. Socialdemokraterna liksom de flesta andra partier i Göteborg har fått brottats med att ledaren varit relativt okänd. Vi kommer också från en svår medial position där vi suttit i opposition, men varit utesluten från organiserade samarbeten och presidieplatser. Mycket fokus har i kommunikationen, både nationellt och lokalt, hamnat på våra ledare. Valtavlorna hade uteslutande Magdalena Andersson och våra tre lokala förstanamn på listorna i fokus. I valanalysgruppens intervjuer är majoriteten positiva till detta, men vissa röster menar att man tappat folkrörelsekänslan och att det blir för stort fokus på person framför partiet.

Valrörelsens genomförande

Valrörelsen i röststarka områden

För valet 2022 skapade man tidigt ett tryck på att vara ute i våra röststarka områden. Våra intervjuade drog slutsatserna att man varit för lite synliga i förorterna under mellanvalsperioden och att många boende gav uttryck för att ”man ser er bara här när det är val”. Detta kan till viss del förklaras av Covidpandemin som begränsade stor del av den utåtriktade verksamheten under mellanvalsperioden sedan föregående val, men är av stor vikt att ta med sig under kommande år.

I våra intervjuer fanns en bild av att det i hög utsträckning var samma personer som valarbetade 2022 som tidigare val och att partidistriktet inte tillräcklig utsträckning lyckas aktivera nya medlemmar. Det var få individer ute i föreningarna och kretsarna som bar en stor del av arbetet, framför allt i våra röststarka områden. Valkampanjen här var beroende av valarbetare från andra föreningar stöttade upp och expeditionens personal fick gå in och utföra uppgifter som det egentligen var tänkt att kretsarna skulle ansvara för. Man upplevde även att det totalt sett var färre som valarbetade.

Partidistriktet arrangerade flera ”superknackar” och större happenings med fotbollsturneringar och gårdsfester som skapade stort lokalt engagemang, men som också lockade många valarbetare.

Det finns en upplevelse av att Socialdemokraterna har tagit väljarna i våra röststarka områden för givna och att vi inte alls talar om deras frågor. Under stor del av valrörelsen talade man om människorna i förorterna snarare än med dem. Diverse klumpiga uttalanden fick, eller hade kunnat få, stor effekt lokalt.

När vi nu styr i staden är det viktigt att våra politiska företrädare är ute i stadsdelarna och skapar relationer med boende, näringsidkare och personer verksamma i stadsdelarna. Man lyfter även som en nyckel att det finns personal avsatt som arbetar med frågorna för att få en kontinuitet och kunna bygga relationer.

Kommunikation och strategi

Socialdemokraterna lokalt kom från en sits där vi stod självständiga i opposition bland en brokig skara av partier och samarbeten i kommunen, där vi inte heller haft några presidieposter. Partiet

kommer från en tid med historiskt lågt förtroende lokalt, samtidigt som många egentligen sympatiserat med politiken. Mycket förarbete har gjorts under de senare åren i opposition för att förnya partiet.

Tidigare val har det funnits stort problem med att olika delar av partiet dragit åt olika håll och det bedrevs i princip parallella valrörelser. Till valet 2022 hade man en gemensam kommunikationsstrategi som alla förhöll sig till vilket beskrivs som en stor framgång.

Det lokala medielandskapet utgörs till stor del av GP, P4 Göteborg och Västnytt och det har varit svårt att nå ut med politiska utspel och förslag. GP beskrivs som en viktig nyckel för att nå blockbytarväljare, men få andra målgrupper läser regelbundet tidningen. Sociala medier blir därmed en viktig kanal för att nå väljare i vänsterlutande- och röststarka områden.

Göteborg har till skillnad från de flesta andra partidistrikt inom Socialdemokraterna och andra partier i Göteborg drivit en egen valrörelse sett till kommunikationen med hög andel eget framtaget material, snarare än att bara vara en kanal för att vidarekommunicera nationella utspel. Detta innebär att man kan forma en anpassad kampanj, men kostar också stora resurser.

Det beskrivs också som svårt att nå unga väljare. SSU är här av stor vikt, samtidigt som det är viktigt att de inte själva får hela ansvaret utan att det också är viktigt att partiet står som avsändare i frågor riktade mot unga väljare. Flera av våra intervjuer lyfte också upp vikten av att finnas och utveckla sin kommunikation på sociala medier, där Tik Tok lyftes specifikt som ett sätt att nå unga väljare.

Samverkan

Det ska nämnas att modellen för hur man från LO och Socialdemokraterna bedriver en gemensam starkt integrerad valrörelse på många sätt är unik ur ett nationellt perspektiv.

Samarbetet mellan partidistriktet och stadshuset har av många lyfts som det bästa på många val. Man hade gemensamma kommunikationsplaner och strategidokument. Det har också nämnts hur både stadshusets politiker och tjänstepersoner var väldigt synliga ute i den fysiska valkampanjen och att detta skapade mycket engagemang hos medlemmar och valorganisatörer.

I många intervjuer har även SSU:s roll lyfts fram särskilt. Det nämns att de liksom i tidigare valrörelser många gånger kom in och räddade dörrknackningarna.

Dörrknackning

Dörrknackningen var den mest prioriterade kampanjmetoden i valet 2022. Det är framför allt Socialdemokraterna och Moderaterna som bedrev dörrknackningar i Göteborg. På våren 2022 anordnades utbildningar för valarbetare, däremot saknades utbildningar för dem som blev medlemmar eller engagerade sig först mot sommaren och tidiga hösten. Det som lyftes i våra intervjuer var vikten av att ha med partimedlemmar boende i områdena vi knackar i och förmågan att möta väljare på olika språk.

Många lyfter också att det var väldigt stort fokus på våra röststarka områden och flera kretsar kände sig förbisedda i sin egen verksamhet när man i stället ombads kompensera upp i områden

som ansågs som mer prioriterade. Frågor lyftes vidare om det verkligen är i våra röststarka områden som dörrknackningen har bäst resultat i förhållande till insats.

Det ska noteras att de områden där vi bedriver mest dörrknackning också är de områden där vi tappar som mest och att vi växte mycket i områden där vi inte bedrev dörrknackning. Det är dock svårt att säga att det är dörrknackningen som gör att vi tappar eftersom vi inte har någon referens i röststarka områden där vi inte bedrivit dörrknackning. För att få maximal effekt av kampanjen krävs en kontinuerlig närvaro i dessa prioriterade områden och utveckling och kvalitetssäkring av dörrknackning som metod. Noterbart är att Vänsterpartiet som inte bedrivit någon dörrknackningskampanj gått starkt framåt i våra röststarka områden.

Ringkampanj

Fackförbunden bedrev ringkampanj där man ringde sina medlemmar. Partidistriktet bedrev också ringkampanj i mindre format som låg under SSU:s ansvar. Många hade positiva åsikter om ringverktyget som var lätt att använda. Partistyrelsens kansli stod för de mesta kostnaderna för partidistriktets ringkampanj, men man hade dock problem med att man inte fick ut tillräckligt med telefonnummer att ringa. Man upplevde att det var för få föreningar som engagerade sig i ringkampanjen och att partidistriktet var för dåliga på att engagera valarbetare.

Samtal på arbetsplatsen

Den fackliga valrörelsen stärktes på arbetsplatserna via LO:s kampanj Helasvaret.se där fackliga kandidater som stod på valsedlar marknadsfördes med namn, förbundstillhörighet och hjärtefrågor. Det har blivit svårare att få ta med politiker in på arbetsplatserna och man har under valarbetet styrts om politiken och lagt mer ansvar på de lokalt fackligt förtroendevalda som har fått bära ansvaret för att prata politik på arbetsplatserna. I stället har möjligheten funnits för politiska företrädare att komma i kontakt med LO-arbetare via frukostpåseutdelning, aktiviteter utanför arbetsplatserna tex korvgrillning, flygbladsutdelning vid skiftbyte och att besöka fackliga utbildningar.

Frukostpåseutdelning

LO och partidistriktet genomförde tillsammans ett stort antal tillfällen med utdelning av frukostpåsar, oftast vid knutpunkter för kollektivtrafik där många pendlare befann sig samtidigt. Det var ett bra koncept som med fördel kan utvecklas för att fånga upp fler än bara de som pendlar i tidiga ottan. Det är en enkel metod att nå ut till många under en kortare tid som är enkel att bemanna, dock krävs en hel del förarbete att packa dessa påsar. Det skulle även kunna följas upp med samtal på arbetsplatserna dessa dagar som utdelning har skett så att de lokalt fackligt förtroendevalda kan föra samtal på arbetsplatserna om samma budskap som de har fått ta del av på vägen till jobbet.

S-studenter genomförde motsvarande kampanj utanför tentalokalerna på universitetet under sommaromtentorna vilket var uppskattat.

Fackliga utbildningar

Det har genomförts väldigt många facklig politiska utbildar, både LO:s egen regi och utav förbunden själva. Utbildningarna har varit ett lyckat forum för toppolitiker att kunna träffa potentiella väljare och har gästats av såväl ministrar, riksdagskandidater som lokalpolitiker.

Valstugor

Valstugorna har det senaste valet setts som ett komplement till de högre prioriterade aktiviteterna dörrknackning, ringkampanj och samtal på arbetsplatser. Valstugorna bemannades gemensamt av LO och partiet. Under intervjuerna framkom att många av våra medlemmar uppfattade valstugor som ett bra instrument för att komma i kontakt med väljare som ville fördjupa sig i de olika partiernas politik. Det vittnas också om att många nyanlända sökte till valstugorna med öppenhet valkuvert och ville ha hjälp för att kunna rösta.

Argumentationen mot valstugor har varit att det är mer effektivt att knacka dörr och att man då metodiskt kan träffa väljargrupper som är intressanta för partiet, att man möter många fler än i valstugor, och att för många valstugor tar krafter i anspråk som skulle göra mer nytta med att knacka dörr. Samtidigt kan man konstaterat att de valstugor som partiet har haft i år har varit i mångt och mycket bemannad med seniorer som har svårt att knacka dörr.

Under valrörelsen har partiet behövt stödja flera föreningar i områden som betraktas som våra områden, särskilt i ytterområden där föreningarna är försvagade eller inte har så mycket aktivitet. Med tanke på den situation är det tveksamt om man kan utöka antalet valstugor och frågan är hur de i så fall skulle bemannas. Det ger ett dåligt intryck med stängda obemannade valstugor på våra torg. Ett alternativ att överväga skulle kunna vara en ambulerande valstuga där man kan alternera mellan olika platser i staden.

Slutsatser och rekommendationer

Socialdemokraterna bryter en viktig nedåtgående trend och vänder röstsiffrorna uppåt i alla tre valen. Fler Socialdemokrater tar plats i riksdag, regionfullmäktige och kommunfullmäktige och vi tar över makten både i Göteborg och Västra Götalandsregionen. När många under lång tid sett socialdemokratin som en kvarleva från tidigare decennier och ett parti i kronisk kris, lyckas vi gå framåt och ser i skrivande stund opinionsmätningar på nivåer vi inte sett på tjugo år. Stigande förtroende är också viktigt när vi nu behöver ta oss an de stora utmaningar vi står inför.

Strategi och budskap

Slutsatser man kan dra om de politiska budskapen var att det var positivt att fokusera på tre tydliga budskap. Vi tog upp frågor som var viktiga för väljarna och lyckades nå breda grupper eftersom vi var skickliga på att kombinera frågor som handlade om vänster-höger skalans och frågor kring lag och ordning och migration/integration. Vi lyckades stå på två ben och fokusera både på trygghetsfrågorna och lova satsningar på välfärden och blev därmed också angripna från både höger och vänster, men backade inte i debatten.

Sjukvården var som vanligt en av de viktigaste frågorna, men varken vi eller något annat parti lyckas få ordentligt genomslag i den lokala debatten. Det är också ett svårt förhållande mellan göteborgarna och Västra Götalandsregionen där det för många kan upplevas som att politiken kommer långt ifrån dem och frågorna tenderar att hamna i ett vakuum. Socialdemokraterna i Göteborg behöver bli bättre på att prata om sjukvården i Göteborg och inte fastna i strukturer och var beslut tas. Väljarnas bryr sig i låg utsträckning huruvida ett beslut tas på nationell, regional eller kommunal nivå.

Västlänken som politisk fråga var i princip inaktuell i valrörelsen, till skillnad från tidigare år. Den har tidigare varit en tydlig splittrande kraft som gått rakt igenom partier och varit en stor anledning till Demokraternas tidigare framgång.

Sverigedemokraterna är i nationellt perspektiv relativt små i Göteborg men ökar ändå. Ökningen ses bland annat i områden som gränsar till våra mest utsatta områden och bland LO-kollektivet. Ett viktigt vapen när vi tar debatten med SD-väljarna är att trycka på att de i stor utsträckning röstar med borgerligheten även lokalt och regionalt i frågor som exempelvis utförsäljningen av hyresrätter. Vi behöver också utveckla strategin för hur vi bemöter Nyans och deras sympatisörer.

Magdalena Andersson får sägas ha stark betydelse för valresultatet, även lokalt. Andelen S-väljare som angav partiledaren som mycket betydelsefull för valet av partiet var 36 procent. Det är en mycket hög siffra. Endast Jimmie Åkesson hade större betydelse för sitt parti. En förklaring kan vara att borgerliga väljare som ogillade SD hittade ett alternativ i S. Arbetet behöver fortsätta lokalt med att göra Jonas Attenius mer känd hos göteborgarna.

Resultat

Även om vi stärker det generella väljarstödet lyckas Socialdemokraterna inte vända de negativa trenderna i våra starkaste fästen. I de flesta av våra röststarka områden i förortererna fortsätter väljarstödet sjunka. Vi måste inse att andra generationens invandrare inte anser sig stå i tacksamhetsskuld till S på samma sätt som deras föräldrar. Stödet hos LO-arbetare ökade något, från 41 till 42 procent. Socialdemokraterna är fortsatt det absolut största partiet hos LO-arbetare. Oroväckande är dock att fler LO-arbetare röstade på Sverigedemokraterna vid detta val och att Socialdemokraterna fortsätter tappa väljarstöd i den breda gruppen som titulerar sig som arbetare.

Socialdemokraternas framgång förklaras i stället av ökat väljarstöd hos bland medel- och höginkomsttagare och i rikare stadsdelar i staden. Dessa är dock flyktiga väljare som i hög utsträckning röstade på Moderaterna under Reinfeldteran och får ses som relativt labila. Det kommer krävas stort arbete om man på lång sikt vill behålla dessa väljare. Alarmerande siffror ses även hos förstagångsväljare där endast 20 procent av gruppen uppgav att de hade röstat på Socialdemokraterna i SVT:s Valu (Westman, Gadd, Holmberg, & Oscarsson, 2023). Detta kräver också en politik som riktar sig mot unga.

Valdeltagandet sjönk och på flera områden i stan vittnade man om långa köer till vallokalerna. Valarbetare upplevde också att man vid upprepade tillfällen fick arbeta mycket med att informera om hur valet och röstandet går till. ABF hade en informationskampanj i stadsdelar med lägst valdeltagande, den verkar dock inte haft någon generell effekt på valdeltagandet i dessa områden.

Strukturen för förtidsröstning och vallokaler behöver ses över från kommunens och valnämndens sida.

Organisation

Organisatoriskt ses samverkan mellan LO-distriktet och partidistriktet som en viktig framgångsfaktor och därtill den tydliga rollfördelningen mellan facken och politiken. Som tidigare nämnt är detta i stort sett unikt för landet. Att partiet var enat utan att bedriva parallella valrörelser får också ses som en nyckel.

En viktig och till viss del alarmerande slutsats att dra är det minskade antalet aktiva medlemmar och således valarbetare. Vi lyckades inte heller uppnå samtalsmålen för Göteborg. Det beskrivs att partidistriktets och stadshusets anställda och förtroendevalda i hög utsträckning fick kompensera för att man hade för få som kunde bära valrörelsen i kretsarna och föreningarna. Att säkra återväxten i partidistriktet och stärka lokalengagemanget blir en förutsättning för att kunna bedriva en folkrörelsebaserad valrörelse i framtiden.

Kampanj

Dörrknackningen som metod behöver utvecklas och kvalitetssäkras. Man behöver utvärdera vilken effekt metoden har och vilka målgrupper som prioriteras.

En viktig slutsats är också vikten av att finnas ute i stadsdelarna och knacka dörr även under mellanvalsperioden för att möta väljare, detta är om möjligt ännu viktigare när det nu är vi som styr staden. Arbetet för att stärka förtroendet för samhället och politiken i våra utsatta stadsdelar är av vikt för att motverka den ökande polariseringen i samhället.

Slutord

Vår förhoppning är att detta kommer bli ett levande dokument som partidistriktet kommer få nytta av i sitt strategiska arbete framöver. Vi i Valanalysgruppen tackar för förtroendet vi fått att arbeta fram och presentera Valanalysen för Göteborg 2022.

Göteborg den 19 februari 2023

*Beatrice Ekelund, Hanna Andersson, Robert Hammarstrand, Parisa Rezaeiivar, Dario Espiga
Axel Andersson*

Referenser

Novus. (2022). Partiledarförtroende augusti 2022.

Oskarsson, M., & Ahlbom, J. (2021). *Trender i könsskillnader bland svenska väljare*. *Valforskningsprogrammets rapportserie 2021:1*. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.

SCB. (den 23 11 2022). *Minskat valdeltagande i alla kommuner utom två*. Hämtat från SCB: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/demokrati/allmanna-val/allmanna-val-valresultat/pong/statistiknyhet/allmanna-val-valresultat-2022/>

SOM-institutet. (2021). *Göteborgstrender 2016-2020*. Göteborgs Universitet: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation.

SOM-institutet. (2021). *Västsvenska trender 1998-2020*. Göteborgs Universitet: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation.

SOM-institutet. (2022). *Svenska trender 1986-2021*. Göteborgs Universitet: Institutionen för journalistik, medier och kommunikation.

Westman, T., Gadd, E., Holmberg, S., & Oscarsson, H. (2023). *Sveriges Televisions Vallokalsundersökningar 1991-2022*. *Valforskningsprogrammets rapportserie 2023:2*. Göteborgs Universitet: Statsvetenskapliga institutionen.